

http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/514/Kivalov_Pidvidom4ist.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Гражданский процессуальный кодекс Украины: Научно-практический комментарий/Червоний Ю.С., Волосатый Г.С., Ермолаева В.О. и др. –Х.: Одиссей, 2007. – 792с.

7. Штефан М.Й. Цивільний процес: Підручник для студ. юрид. Спеціальностей вищих закладів освіти.- Вид.2-геКонцерн «В, перероб та доп. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре»,2001.-696с.

8. Бичкова С.С., Бірюков І.А., Бобрик В.І. Цивільне процесуальне право України: підручник I за заг. ред. С.С. Бичкової. К.: Атіка, 2009. - 760 с.

9. Цивільний процес: Навч. посіб./А.В. Андрушко, Ю.В. Білоусов, Р.О. Стефанчук, О.І. Угриновська та ін..- за ред. Ю.В. Білоусова.-К.: Прецедент, 2005.- 293с.

10. Верховний суд. Постанова від 06.06.2018р. справа № 495/6724/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL.: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74598815>

11. Цивільно-процесуальний кодекс України.// Верховна Рада України. Законодавство України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

12. Науково-практичний коментар. Цивільний процесуальний кодекс України / за заг. ред. Н.Ю. Голубєвої. Київ: Юрінком Інтер, 2021. – 840 с.

13. Кодекс адміністративного судочинства України. Верховна Рада України. Законодавство України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

Кикоть Артем Володимирович,
аспірант кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник:
Андронов Ігор Володимирович

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ЯК УСНИЙ ДОКАЗ

На законодавчому рівні частиною 1 статті 102 ЦПК України закріплено, що висновком експерта є докладний опис проведених експертом досліджень, зроблених у результаті них висновків та обґрунтування відповідей на питання, поставлених експертові, складений у порядку, визначеному законодавством.

В результаті застосування специфічних знань експерта в певній галузі складається експертний висновок. В доктрині цивільного процесуального права вже є аксіомою те, що судді на високому рівні володіють знанням права, а також мають знання про загальновідомі факти, що не потребують доказування. Опираючись на ці знання вони складають власні судження та як наслідок виносять судові рішення, проте у разі виникнення перед судом певних специфічних вузьконаправлених питань, на які неможливо відповісти без володіння спеціальними знаннями в різних галузях науки, мови, технологій тощо, суд або учасники справи за власним бажанням звертаються до послуг експерта.

Сучасний Цивільний процесуальний кодекс України передбачає можливість проведення судової експертизи не тільки за ухвалою суду, а й за бажанням потенційної сторони спору, ще до винесення судом ухвали про відкриття провадження у справі. Результат застосування спеціальних знань та навичок експерта викладається у експертному висновку та приєднуються до матеріалів справи. Розкриваючи суть спеціальних знань експерта, у спеціальній літературі відзначається про відсутність загального доступу до цих знань. Такі знання не є широко розповсюдженими, не входять до шкільної бази знань та не можуть бути набуті через особистий досвід особи. Фахівці надають визначення цим знанням як таким, що були здобуті у ході теоретичної підготовки і практичної професійної діяльності [1].

Дослідження є формою застосування спеціальних знань експерта. Дослідження у даному випадку направлене на скрупульозний науковий аналіз об'єкта експертного дослідження, маючи на меті пізнання, виявлення певних особливостей, закономірностей. Експертний висновок має на меті знаходження певної нової інформації, що необхідна для встановлення об'єктивних обставин справи, та не може бути встановлена у інший спосіб окрім як звернення до знань експерта. У доктрині цивільного процесуального права зазначається, що роблячи висновок, експерт відтворює нові знання, спираючись на власний досвід та специфічні знання у певних галузях. Враховуючи це, метою застосування таких знань в судовому процесі є донесення до суду та сторін справи об'єктивної істини стосовно поставленого перед ним питання, і дана мета не повинна враховувати інтереси учасників справи. Висновок експерта має бути викладено не зважаючи на позицію сторони у справі, без урахування її юридичної заінтересованості в результаті вирішення судового спору, а метою надання висновку експерта має бути встановлення достовірних фактів та здійснення об'єктивних та неупереджених висновків стосовно них. Дві основоположні вимоги до експерта, що встановлюються частиною 3 статті 72 Цивільного процесуального кодексу України, полягають у обґрунтованості висновку експерта та його об'єктивності. Дані вимоги у відповідності до положень кодексу зазначають про обов'язок експерта дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок на поставлені йому питання. Згідно ч. 4 ст. 102 Цивільного процесуального кодексу України, висновок експерта викладається у письмовій формі і приєднується до справи [2].

З вищенаведених положень закону вбачається обов'язковість письмової форми висновку експерта, однак при цьому кодекс не передбачає обов'язку експерта приймати безпосередню участь у судових засіданнях по справі, де фігурує його висновок та надавати усний висновок на рівні з письмовим. Такий підхід завдає відчутної шкоди принципам змагальності та рівності учасників спору. Відсутність експерта у судових засіданнях можна розцінювати як безпідставне затягування строків розгляду судової справи, оскільки у разі потреби роз'яснення чи доповнення експертного висновку судді доводиться постановляти

ухвалу про відкладення судового засідання чи оголошувати перерву. Так вбачається за необхідне удосконалення процедури використання та регламентації висновку експерта у цивільному судочинстві України шляхом закріплення обов'язковості усного вираження експертом власного висновку на рівні з обов'язковістю його письмової форми, а у зв'язку із цим і законодавчого визначення висновку експерта не лише письмовим але і усним доказом аналогічно.

Список використаних джерел:

1. Васильєва-Шаламова Ж. В. Судова експертиза в цивільному процесі. автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03. К., 2009. 19 с.
2. Шепітько М. В. Засоби протидії наданню судовим експертом завідомо неправдивого висновку. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2015. Вип. 15. С. 180-188.

Колечко Дмитро Миколайович

аспірант кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник:

Стоянова Тетяна Анатоліївна

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕЛЕКТРОННЕ СУДОЧИНСТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Умови воєнного стану, у яких вже десятий місяць живуть українці, значною мірою впливають на всі правовідносини та інституції в країні. 24 лютого 2022 року у зв'язку із вторгненням російських військ в Україну по всій території держави введено воєнний стан. Судова гілка влади як і інші правові інституції зазнала впливу війни, що, безумовно, внесло свої корективи в процес здійснення судочинства. Адже війна в країні не може не впливати на процес здійснення